

Stockholm 2025-05-02

Till: Justitieombudsmannen (JO)

Riksdagens ombudsmän
Box 20190
104 60 Stockholm

Från:

Anders Karlsson
anders@bghr.se
BGHR
Mailbox 401, 111 73 Stockholm

Datum: 2025-05-02

JO-anmälan av Naturvårdsverket för felaktig och rättsosäker vägledning om hantering av förpackningar med rester av etanolbaserad handdesinfektion

Jag anmäler härmed Naturvårdsverket för att ha tillhandahållit en vägledning som strider mot gällande miljölagstiftning, saknar stöd i EU-rätten och motverkar Sveriges och EU:s uppsatta miljömål. Det rör vägledningen om att plastförpackningar som innehållit etanolbaserad handdesinfektion i normalfallet ska hanteras som **förpackningsavfall** och sorteras som **plast**, trots att de i praktiken inte är tömda och innehåller rester av farlig kemikalie.

Bakgrund och sakförhållanden:

Enligt uppgift från tillverkare töms de vanligaste plastförpackningarna (600 ml dispenserförpackningar) endast till cirka **93 %**. Resterande mängd stannar kvar i förpackningen. Städentreprenörer och fastighetsförvaltare har dessutom vittnat om att förpackningar **byts ut innan de är slut**, vilket innebär att de sällan är ens nominellt tömda. Det saknas alltså ett reellt fall där dessa förpackningar kan betraktas som "effektivt tömda" eller "droppfria".

Etanol är en klassificerad farlig kemikalie enligt CLP-förordningen (EG) nr 1272/2008, och enligt Avfallsförordningen (2020:614) ska förpackningar som innehåller farliga kemikalier **hanteras som farligt avfall** om de inte är helt tömda, bedöms som nominellt tömda och fria från faror.

Den svenska vägledningen avviker från övriga EU-länder där betydligt striktare praxis tillämpas.

Anmärkningar:

- Naturvårdsverkets vägledning saknar stöd i EU-rätt och svensk miljölagstiftning.

- Den ignorerar kravet på att farligt avfall ska identifieras och hanteras separat för att undvika miljöskada genom en vägledning där förpackningarna i "normalfallet" inte ska hanteras som farligt avfall. Det borde alltså vara tvärtom.
- Det föreligger en systematisk sammanblandning av plastförpackningar med farliga kemikalier i det vanliga plastavfallet.
- Sveriges vägledning är enligt underlag jag tagit del av **den mest tillåtande i hela EU**, vilket innebär att vi aktivt underminerar uppfyllelsen av de miljömål Sverige och EU har förbundit sig till.
- Detta riskerar att bryta mot grundläggande rättsprinciper, inklusive **försiktighetsprincipen**, och strider mot saklighetskravet enligt 1 kap. 9 § regeringsformen.
- Antalet tippbränder ökar i Sverige och många bränder kan kopplas till felsorterat avfall. Det är därför viktigt att komma till rätta med denna problematik.

Begäran:

Jag begär att Justitieombudsmannen granskar huruvida Naturvårdsverkets vägledning innebär ett åsidosättande av myndighetens ansvar att ge korrekt, rättssäker och lagenlig information. Det bör särskilt utredas om myndigheten brustit i sitt ansvar enligt miljöbalken, CLP-förordningen, samt 5 § i myndighetsförordningen (2007:515).

Jag står till förfogande för att inkomma med tekniskt underlag, dokumentation från leverantörer samt jämförelser med andra EU-länders regleringar vid begäran.

Med vänlig hälsning,

Anders Karlsson
BGHR
anders@bghr.se